

Obsah

Sznam zkratk	10
Předmluva	11
1 Metoda výzkumu, dokladový materiál	13
1 1 Zdroje dokladového materiálu	13
1 1 1 Česko-německý paralelní korpus (ČNPK)	13
1 1 1 1 Charakteristika korpusu	14
1 1 2 Česko-německý paralelní korpus vznikající v rámci projektu InterCorp	15
1 1 2 1 Charakteristika korpusu	15
1 1 3 Bměnský mluvený korpus	16
1 1 4 Oral 2013	17
1 1 5 Google	17
2 Stav bádání	19
2 1 Es v monografiích	19
2 1 1 Herbert Pütz (1975)	19
2 1 2 Hans Martin Kemme (1979)	20
2 1 3 Janine Marx-Moyse (1983)	21
2 1 4 Bernhard Sonnenberg (1992)	22
2 1 5 Gisela Zifonun (2001)	22
2 1 6 Gisela Zifonun (2003)	24
2 1 7 Stefan Sudhoff (2003)	25
2 2 Es v odborných člancích	25
2 2 1 Heinrich Erk, Nadja Koshuaroova (1968)	26
2 2 2 Joachim Buscha (1972)	26
2 2 3 Vladimir Admoni (1976)	27
2 2 4 Gerhard Helbig (1975)	28
2 2 5 Bernd Latour (1981)	29
2 2 6 Bjame Ulvestad, Hennig Bergenholtz (1979 a 1983)	30
2 2 7 Gisela Zifonun (1995)	31
2 2 8 Herbert Pütz (1995)	31
2 2 9 Petra Szatmari (1998)	32
2 2 10 Elke Hentschel (2003)	33

2 3	<i>Es</i> v kontrastivně zaměřených člancích	34
2 3 1	Lisbeth Falster Jakobsen, Jørgen Olsen (1980)	34
2 3 2	John Ole Askedal (1985, 1999)	34
2 4	<i>Es</i> v gramatikách	35
2 4 1	DUDEN (1984)	35
2 4 2	DUDEN (2005)	35
2 4 3	Gerhard Helbig, Joachim Buscha (1990)	36
2 4 4	Ulrich Engel (1988)	36
2 4 5	Peter Eisenberg (1989)	37
2 4 6	Dora Schulz, Heinz Griesbach (1992)	37
2 4 7	Gisela Zifonun (1997)	38
2 4 8	Angelika Wöllstein-Leisten, Axel Heilmann, Peter Stepan, Sten Vikner (1997)	38
2 4 9	František Štícha (2003)	39
2 4 10	Jaromír Povejšil (1992)	39
2 5	<i>Es</i> ve slovnících	40
3	ES v historickém vývoji	45
3 1	Původ	45
3 2	Historie	45
4	Frekvence <i>es</i>	47
5	Kookurenční analýza <i>es</i>	49
5 1	Kolokace v korpusu InterCorp	52
6	Funkce <i>es</i>	53
6 1	Vymezení kategorií prostřednictvím distinktivních rysů	54
6 1 1	SUBST = nahraditelnost jiným slovem	54
6 1 2	ELIM = eliminace permutací	55
6 1 3	REF = reference, odkaz na předcházející nebo následující	57
6 2	<i>ES</i> jako zájmeno	58
6 2 1	Charakteristické znaky	58
6 2 2	Referenční oblasti <i>es</i>	59
6 2 2 1	Substance	59
6 2 2 2	Situace	60
6 2 2 3	Frekvence referenčních oblastí	61
6 2 3	České protějšky konstrukcí s pronominálním <i>es</i>	62
6 2 3 1	Substance	62
6 2 3 2	Situace	65
6 2 4	Vlastnosti českých protějšků pronominálního <i>es</i>	67
6 2 4 1	Eliminační test	67
6 2 4 2	Permutační test	68

6 2 4 3 Dosazovací test	70
6 2 5 Shmutí	70
6 2 6 Lingvodidaktická poznámka	71
6 3 Poziční <i>es</i> / „Platzhalter“	72
6 3 1 Terminologie	72
6 3 2 Charakteristika P	73
6 3 3 Exkurz do problematiky německého slovosledu	73
6 3 4 Klasifikace P	75
6 3 4 1 Rematizační poziční <i>es</i> (PR)	77
6 3 4 1 1 Shmutí	82
6 3 4 1 2 Lingvodidaktická poznámka	83
6 3 4 2 Čisté poziční <i>es</i> (PČ)	83
6 3 4 2 1 Výskyt PČ	84
6 3 4 2 2 Vlastnosti PČ	84
6 3 4 2 3 České protějšky německých konstrukcí s PČ	87
6 3 4 2 3 1 Protějšky německého pasiva	87
6 3 4 2 3 2 Tematické části českých paralel a postavení jejich německých protějšků	88
6 3 4 2 4 Shmutí	90
6 3 4 2 5 Lingvodidaktická poznámka	90
6 3 4 3 Tematické <i>es</i> (PT)	91
6 3 4 3 1 Cíle výkumu	92
6 3 4 3 2 Slovesa a jejich sémantické skupiny	93
6 3 4 3 3 Funkce <i>es</i> ve strukturách s těmito slovesy	93
6 3 4 3 4 Poziční <i>es</i> a formální subjekt	94
6 3 4 3 4 1 Vlastnost pozičního <i>es</i>	94
6 3 4 3 4 2 Vlastnosti formálního subjektu	94
6 3 4 3 4 3 Vlastnosti společné s pozičním <i>es</i> a formálním subjektem	94
6 3 4 3 4 4 Specifická vlastnost	95
6 3 4 3 4 5 Popis německých větných struktur a jejich českých protějšků	95
6 3 4 3 4 5 1 Pocity (velkého) strachu	96
6 3 4 3 4 5 2 Pocit nevolnosti, závratí	103
6 3 4 3 4 5 3 Pocity hladu a žízně (přeneseně chtění)	105
6 3 4 3 4 5 4 Pocit odporu, hnusu	107
6 3 4 3 4 5 5 Pocity chladu	108
6 3 4 3 4 5 6 Pocity intenzivního chtění	111
6 3 4 3 5 Dotazníkové šetření	113
6 3 4 3 5 1 Zadání dotazníku	114
6 3 4 3 5 2 Výsledky	115
6 3 4 3 5 3 Shmutí výsledků dotazníkového šetření	116

6 3 4 3 6 Shmutí (PT)	116
6 3 4 3 7 Lingvodidaktická poznámka	117
6 4 Formální subjekt a objekt (formales Subjekt/Objekt)	117
6 4 1 Terminologie	117
6 4 2 Frekvence formálních subjektů a objektů	118
6 4 3 Formální subjekt	118
6 4 3 1 Klasifikace konstrukcí s formálními subjekty	119
6 4 3 2 Zastoupení sloves/konstrukcí s formálním subjektem v dokladovém materiálu	121
6 4 3 3 Srovnání s češtinou	122
6 4 3 4 Shmutí	124
6 4 3 5 Lingvodidaktická poznámka	125
6 4 3 5 1 Vymezení problematiky	125
6 4 3 5 2 Doporučení	129
6 4 4 Formální objekt	130
6 4 4 1 Terminologie	130
6 4 4 2 Charakteristické vlastnosti konstrukcí s formálním objektem	131
6 4 4 3 Popis konstrukcí s FO	134
6 4 4 4 Struktura konstrukcí s formálním objektem (součástí větné struktury je subjekt a FO)	135
6 4 4 5 České protějšky konstrukcí s formálním objektem	140
6 4 4 6 Ukázka českých protějšků německého idiomu s formálním objektem	142
6 4 4 7 Shmutí	143
6 4 4 8 Lingvodidaktická poznámka	144
6 5 Korelát (Korrelat)	146
6 5 1 Terminologie	147
6 5 2 Definice pojmu korelát	147
6 5 3 Zastoupení korelátů v dokladovém materiálu	148
6 5 4 Pozice korelátu es	148
6 5 4 1 Pozice subjektu	149
6 5 4 2 Pozice akuzativního doplnění/objektu	149
6 5 4 3 Zastoupení korelátů v pozici subjektu a akuzativního objektu v dokladovém materiálu	150
6 5 4 4 Struktura řídících vět s korelátem es k subjektivním větám a infinitivním konstrukcím	150
6 5 4 5 Struktura řídících vět s korelátem es k objektovým větám a infinitivním konstrukcím	153
6 5 4 6 Struktura závislých konstrukcí, na něž odkazuje korelát es	154
6 5 4 6 1 Konstrukce reprezentující subjekt	155
6 5 4 6 2 Konstrukce reprezentující objekt (akuzativní doplnění slovesa věty řídící)	157

6 5 5 Otázka obligatornosti, fakultativnosti a nepřipustnosti korelátu <i>es</i>	158
6 5 5 1 Slovesa v řídících větách	160
6 5 5 1 1 Korelát <i>es</i> v pozici subjektu	160
6 5 5 1 1 1 Slovesa s obligatorním korelátem	160
6 5 5 1 1 2 Slovesa s fakultativním korelátem	161
6 5 5 1 2 Korelát <i>es</i> v pozici akuzativního objektu/doplnění	161
6 5 5 1 2 1 Slovesa s obligatorním korelátem	161
6 5 5 1 2 2 Slovesa s fakultativním korelátem	162
6 5 5 1 2 3 Slovesa bez korelátu	163
6 5 5 2 Ověření validity Engelových seznamů	163
6 5 5 3 Míra výskytu korelátu <i>es</i> podle Ulvestada a Bergenholtze	165
6 5 5 4 Adjektiva v řídících větách	168
6 5 5 4 1 Ověření validity Latourových seznamů	169
6 5 5 4 1 1 Adjektiva s obligatorním korelátem	169
6 5 5 4 1 2 Adjektiva bez korelátu	193
6 5 5 4 2 Shmutí dílčí analýzy	199
6 5 5 5 Substantiva v řídících větách se semanticky prázdnými slovesy (zejména se slovesem <i>sein</i>)	200
6 5 5 5 1 Shmutí dílčí analýzy	204
6 5 5 6 Další faktory ovlivňující výskyt korelátu	204
6 5 5 6 1 Korelát jako prostředek desambiguace sloves	204
6 5 5 6 2 Postavení větných členů (slovosled)	206
6 5 5 6 3 Vliv partikulí	207
6 5 6 České protějšky konstrukcí s korelátem <i>es</i>	208
6 5 6 1 Protějšky korelátu v pozici subjektu	208
6 5 6 2 Protějšky korelátu v pozici akuzativního objektu	210
6 5 7 Shmutí	211
6 5 8 Perspektivy dalšího výzkumu	212
6 5 9 Lingvodidaktická poznámka	213
6 5 9 1 Koreláty v učebnicích a cvičebnicích	213
6 5 9 2 Korelát <i>es</i> ve výuce němčiny	215
Závěr	219
Résumé	221
Zusammenfassung	223
Summary	225
Literatura	227
Přílohy	235
Seznam tabulek a obrázků	243